

הסודות שבנרות: התבוננות מקובלים והוגים בנרות חנוכה ד"ר רועי הורן

שיעור 1: התבוננות בנרות בזהרה

זוהר ח"א, נא ע"א

פתח רבי שמעון ואמר, שני פסוקים כתובים (דברים ד), כי ה' אלהיך אש אכלה הוא, וכתוב שם (שם) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום. את הפסוקים הללו בארנו אותם בכמה מקומות, והחברים העירו בהם...

אבל בא ראה, מי שרוצה לדעת חכמת היחוד הקדוש, יסתכל בשלהבת שעולה מתוך הגחלת או מתוך נר שדולק. שהרי השלהבת לא עולה אלא כשנאחזת בדבר גס.

בא ראה, בשלהבת שעולה יש שני אורות. אחד אור לבן שמאיר, ואחד אור שנאחזו בה שחר או תכלת. אותו אור לבן הוא למעלה ועולה בדרך ישר, ותחתיו אותו אור תכלת או שחר שהוא כסא לאותו לבן. ואותו אור לבן שורה עליו, ונאחזים זה בזה להיות הכל אחד. ואותו אור שחר או גון תכלת שהוא למטה הוא כסא כבוד לאותו לבן, ועל זה סוד התכלת. וכסא זה תכלת שחר נאחזו בדבר אחר להדלק, שהוא מלמטה, והוא מעורר אותו להאחזו באור הלבן

והתכלת השחר הזה לפעמים חוזר להיות אדום. ואותו אור לבן שעליו לא משתנה לעולמים, שהרי הוא תמיד לבן... וזו [התכלת] אוכלת תמיד ומשמדה לאותו דבר ששמים לה. שהרי בכל מה שנדבק בו למטה ושורה עליו, אותו אור תכלת משמיד אותו ואוכל אותו, משום שדרכו היא להשמיד ולהיות אוכל, שהרי בו תלויה השמדת הכל, מות של הכל. ולכן היא אוכלת כל מה שנדבק בה למטה...

ועל זה אמר משה כי ה' אלהיך אש אכלה הוא. אכלה ודאי. אוכל ומשמיד כל מה ששורה תחתיו. ועל זה אמר ה' אלהיך ולא אלהינו, משום שמשוה באותו אור לבן שלמעלה היה שלא השמיד ולא אכל...

ובא וראה, אף על פי שדרך של האור תכלת ושחר הזה להשמיד כל מה שנדבק בו תחתיו, ישראל נדבקים בו תחתיו ועומדים בקיום. זהו שכתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים. בה' אלהיכם ולא אלהינו באותו אור תכלת שחר שאוכל ומשמיד כל מה שנדבק בו תחתיו, ואתם מתדבקים בו וקיימים, שכתוב חיים כלכם היום. ועל האור הלבן שרוי למעלה אור נסתר שמקיף אותו, וסוד עליון כאן. והכל תמצא בשלהבת שעולה וחכמות של העליונים בה. בא ר' פנחס ונשקו. אמר, ברוך הרחמן שנפגשנו כאן. הלכו עם רבי פנחס שלשה מילין.

חזרו רבי שמעון והחברים. אמר רבי שמעון, זה שאמרנו סוד החכמה הוא ביחוד הקדוש שמשום כך ה"א אחרונה של השם הקדוש הוא אור תכלת שחר שנאחו ביה"ו, שהוא אור לבן שמאיר.

ומשום שדרך של האור התכלת הזה להשמיד ולהיות אוכל כל מה שנדבק בו תחתיו. כשרצון נמצא ונר דולק בחבור אחד, אז כתוב (מלכים א, יח) ותפל אש ה' ותאכל את העלה וגו'. ואז נודע שאותו נר דולק בחבור אחד וקשר אחד. אור תכלת נדבק באור לבן והוא אחד. אוכל תחתיו חלבים ועולות... בזמן שהוא עולה (דולק) והכל נקשר ומתחבר באור הלבן, ואז הוא שלום העולמים כלם, והכל נקשר ביחוד אחד. ואחר שסיים להשמיד תחתיו אור תכלת זה, מתדבקים בו תחתיו פהנים ליום וישראל. אלה בחדות השיר, ואלה ברצון הלב, ואלה בתפלה. ונר דולק עליהם. ונדבקים האורות כאחד ומאירים העולמות, ומתברכים עליונים ותחתונים.

ואז ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום. ואתם? אתם צריך לכתב! אלא ו' - להוסיף על חלבים ועולות שהם נדבקים בו ואוכלים ומשמידים, ואתם מתדבקים בו באותו אור תכלת שחר שאוכלת ואתם קיימים. זהו שכתוב חיים כלכם היום.

רבי שניאור זלמן מלאדי, תורה אור, מקץ, דף מ

כי אתה נרי ה' והוי"ה יגיה חשכי. להבין הכפל ב' פעמים הוי"ה... הנה כתיב נר ה' נשמת אדם. פי' שנשמת אדם המלובשת בגוף הוא בחי' נר של שם הוי". לפי שכל הארבעה אותיות דשם הוי' מרומזות בנר. והיינו בארבעה דברים שבנר שהם: השמן והפתילה וב' גוונים אור - נהורא אוכמא הנאחו בפתילה ונהורא חירא למעלה ממנה. ולכן הנשמה קרויה נר שיש בה גם כן ד' בחינות הללו: שמן ופתילה וב' גווני אור, המרומזות בד' אותיות הוי'.

ולהבין ד' בחינות הללו בנשמה. וגם להבין ענין הנרות שהיו במקדש שארוז"ל "וכי לאורה הוא צריך כו'. אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל". וצריך לומר למה הנרות דוקא עדות להשראת השכינה?

אך הענין הוא כי הנה אור המאיר הוא בשביל שנאחו האור בפתילה ומכלה אותה. אך הפתילה לבדה

היתה כבה וכלה במהרה וגם לא היתה הארת האור טובה כ"כ רק ע"י השמן שהוא הגורם התחברות האור בפתילה. והוא הגורם להיות האור טוב ובהיר שע"י השמן נעשה גוון נהורא חיורא. וע"י הפתילה גוונא אוכמא. וככל המשל הזה כך הוא בהתלבשות הנשמה בגוף ונה"ב שאור הנאחז ונתלבש בנפש הבהמית הוא כמשל האור שנאחז בפתילה...

וענין השמן הוא ההעלם שהרי השמן נבלע בפתילה. ומשם מאיר ביתר שאת כאשר השמן נמשך אחר הפתילה. והנה ע"י בחי' השמן והפתילה נעשה ב' גווני אור נהורא תכלא ע"י הפתילה שהוא רק שיהא האור נאחז אבל אינו מאיר כ"כ אלא ע"י השמן שהוא המאיר אור צח ובהיר, נהורא חיורא דהיינו שיהא בגלוי לנוכח כאילו רואה ולא בדמיונות במחשבה לבדה שנק' העלם ולא גלוי כדמותנו כו'.

שיעור 2: סוד הנר באר"י הקדוש

רבי חיים ויטאל, שער הכוונות, דרושי חג חנוכה, א

ואמנם ענין כוונת ברכות הדלקת הנר הם סובבים על יחוד א' עליון ושלם הנקרא "נר"...

ועניינו בקיצור הוא כי שלשה בחי' של יחוד יש לזכר ולנקבה:

א'	הוא בבחי'	יהו-ה אהיה	ומספרו מ"ז
ב'	הוא בבחי'	יהו-ה אלהים	ומספרו יב"ק.
ג'	הוא בבחי'	יהו-ה אדני	ומספרו צ"א

ולפעמים מתייחדים בבחי' א' ולפעמים בשתייהם ולפעמים בשלשתם ואז הוא היחוד הגמור

ואז הנוק' נקרא נ"ר [=250] כמספר ו' שמות הנזכרים [250=47+112+91]

הבעל שם טוב, אוצר החיים, פ' קדושים דקע"ג ע"א

אין עיקר כוונת השמות הנזכר בכוונת האר"י על חשבונות כפשוטו, רק לדבק ולקשר את עצמו שם.

והוא כלל גדול בכל היחודים להמשיך הנשמה בתוך אותיות השמות וזכור זה,

שמעתי ממורי בענין התפלה וכוונתה ויחודים שצריך לקשר את עצמו בהם, וידוע שאדם עולם קטן, ובהתעוררותו למטה עם התקשרות שלו יתעוררו למעלה למעלה וישפיעו למטה הארה נפלאה עד מדרגתו של זה האדם שנתקשר ונכלל בזה היחוד המכוון וכולל את עצמו בו ומקבל משפעם הארה נפלאה ורב טוב הגנוז בזה ובבא.

רבי לוי יצחק מברדיטשב, קדושת לוי, חנוכה

והנה ביארנו שתיבות נר שיש השגה שמשגיגין הבורא ברוך הוא על ידי שרואה שעשה לנו נסים בטבעיים והוא נקרא אדנ"י וכו', ויש השגה שמשגיגין הבורא ברוך הוא שעושה נסים למעלה מן הטבעיות והוא נקרא אלהים, ויש השגה שמשגיגין הבורא ברוך הוא האיך שברא הכל יש מאין בעין שכלו כמו במתן תורה והוא שנקרא אהי"ה. ושלש הויות, [ובנוסף -] אדני, ואלהים, ואהיה, [הכל יחד] כמנין נ"ר.

ולכן נקרא נר, שכל המשיג דבר הוא הסתכלות הרוחניות ורואה אותו בלי שום הסתפקות המחשבה וחבר את עצמו בזאת המחשבה ומביט בה בזאת המחשבה בעין שכל נקרא אור... והוא אור החכמה לכן ההשגה נקרא אור, והוא נר של מצוה להביט במחשבה ולחקור בה.

שיעור 3: פשרים לכוונות האר"י - להאיר עד הדיוטה התחתונה

רבי פנחס מקוריץ, אמרי פנחס

הרב שהקשה כמה קושיות בחנוכה, א', למה כל יום טוב במילוי הלבנה וזה בסוף חודש דוקא. ב', למה מצוותו דוקא למטה מיו"ד. ג', למה ברשות הרבים ד', למה בלילה, ה' למה עד שתכלה רגל מן השוק. ותירץ, דקודם נס חנוכה היתה ירידה גדולה כביכול להשכינה שנכנסו גוים להיכל וכו', ועל כן הוצרך לירד מלמעלה אור גדול כל כך שיאיר אפילו במקומות הנמוכים, לכך הוא דוקא בסוף חודש ודוקא למטה מעשרה, דלעולם לא ירדה שכינה למטה וכו', ודוקא ברשות הרבים במקום הקליפות ודוקא בלילה שהוא זמן התגברות וכו', והגיע האור אפילו לבחינת רגלין וזה עד שתכלה רגל וכו'.

הרב מורגנשטרן, ים החכמה, (מכון ים החכמה, תש"ע), עמ' רפז

אמנם בחנוכה יש חידוש, שאף שהוא ימי החול, מכל מקום יש בו בחינות כמו בשבת קודש, פירוש, שבמדריגה השלישית, היינו זיווג דהוי"ה אדנ"י, הוא בחינת דימי החול דכל השנה כולה, כלומר שהעולמות הם כפשוטו, שמרגישים את העלם שישנו בעולם, ואילו האלוקות הוא הנעלמת, ועל כן מרגיש את העולם, את הדומם-צומח-חי-מדבר, ומרגיש את עצמיותו, את מידותיו, ונצרך לעבודה להתגבר עליהם, מה שאין כן מדרגת השבת, שמעלתו הוא שאין מרגישים בו כלל את מציאות העולם הזה, וכמו שהעידו כן צדיקים על עצמם, שבשבת התעלו לדרגה כזו שכלל לא חשוב בזה העולם, היינו שכלל לא הרגישו שיש העלם בעולמות, אלא הרגישו ממש אלוקות. וזהו חידושו של חנוכה, שאפשר להמשיך מדריגות גבוהות כבשבת, היינו שאף שמרגיש את המציאות ומרגיש את העולם, אף על פי כן יש אפשרות להוריד את השלהבת אש ולהביא מדרגות נוראות של הוי"ה-אהי"ה והוי"ה-אלקים אל תוך הוי"ה-אדנ"י, כלומר להביא מדריגות דשבת לתוך בחינת ימי החול.

האחים הקדושים ר' זושא ור' אלימלך, בתוך: אריה מרדכי רבינוביץ, כתר היהודי (דפוס ארץ ישראל, תרפ"ט), עמ' נה-נו

אאמו"ר הרה"צ [אדוני אבי מורי הרב הצדיק] מאוסטראווי זצל"ה [זכר צדיק לברכה לחיי העולם הבא] סיפר לי ששמע מדו"ז [מדודי זקני] מרן הרבי מפאריסאווי זי"ע [זכותו יגן עלינו] איך שהרבי ר' אלימלך ואחיו הרבי ר' זושא זי"ע התווכחו בענין עבודת השי"ת [השם יתברך] איך כשבא ש"ק [שבת קודש] הם מרגישים קדושת השבת ואומרים דברי תורה בשלחנם באסיפת החסידים אצלם וחששו כי אולי עבודתם והרגשתם אינם באמת ח"ו [חס וחלילה] חלילה והכל הוא בדרך דמיון חלילה לזאת החליטו ביניהם לעשות בחינה בזה לעשות סעודה בימי החול כמו בשבת קודש באסיפת חסידים ואז ידעו: אם יהי' להם ההרגשה כמו בשבת אזי חלילה דרכם והרגשתם לא בדרך אמת ואם שלא ירגישו כמו בשבת אזי יהי' להם הברור שדרכם בהעבודה הוא אמת ועשו כן והכינו סעודה כמו בשבת קודש

וגם לבשו בגדי שבת וגם שטריימליך וישבו לשלחנם עם עדת חסידים והנה הרגישו הרגשה גדולה ואמרו גם דברי תורה ואז התחיל הרבי ר' אלימלך לבכות ואמר לאחיו הקדוש "זושא וואס טוט מען הערשט" ואז אמר לו הרבי ר' זושא "מילך לאמיר גייען קיין מעזריטש" (הוא הרבי ר' דוב בער בעל המגיד הגדול זי"ע) ונציע זאת לפניו ונשמע תשובתו, ואז נסעו ביחד להמגיד ממזריטש וסיפרו לפניו את מרירות לבבם והשיב להם המגיד זי"ע אם הלכתם בבגדי שבת ובשטריימליך אזי נכון שהרגשתם קדושת שבת כי בגדי שבת עם שטריימיל יכולים להמשיך את האור של קדושת השבת קודש ואין לכם לפחד כלל עכל"ה זי"ע.

זוין שלמה יוסף, ספורי חסידים - מועדים (קול המבשר, תשס"ב), עמ' 261

בתכונה רבה היתה נוהגת הדלקת נרות חנוכה של הצדיק רבי דוד מטולנא ז"ל. מנורת חנוכה היתה של זהב טהור, ועשויה מעשה אמן, במלאכת מחשבת ואמנות נפלאה. החסידים היו מתאספים בחגיגות מיוחדות לבית הרבי, השירות וזמירות קדושה היו ממלאות את חללם של לילות חנוכה.

פעם אחת בליל ראשון של חנוכה, כשהרבי התכונן להדליק נר חנוכה, וכל החסידים עומדים צפופים סביבו, ניגש הרבי לחסיד אחד ואמר לו:

שמע נא: אשתך הלא גוצה היא, איך אתה נוהג כשאתה צריך לדבר עמה: האם אתה מרכין את עצמך אליה, או שהיא מגביהה עצמה אליך?

ותכף כשאמר את הדיבורים הללו, מבלי לחכות לתשובת האיש, פתח הצדיק ואמר את ברכות נר חנוכה והדליק את הנר.

נתפלאו, גם אותו האיש וגם כל החסידים שהיו באותו מעמד, לדיבורים הסתומים והמוזרים הללו של הצדיק.

ונתארח אז בבית הצדיק מטולנא קרובו, נכד אחיו, הצדיק רבי מרדכי דוב ז"ל מהורנוסטיפולי, וגם הוא, כמובן, עמד ביחד עם כל החסידים בשעת הדלקת הנרות של דודו הצדיק, וגם הוא שמע את שאלתו המוזרה של הצדיק לאותו חסיד. וכשראה את תמיהתם של החסידים על כך, אמר להם הצדיק רבי מרדכי דוב:

אני אפרש לכם את דברי דודי זקני הצדיק. בגמרא אמרו: "מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה" (סוכה ה עמוד א), אולם יוצא מן הכלל הזה הוא בשעת נר חנוכה, שהרי נר חנוכה מצוותה לכתחילה דווקא למטה מעשרה טפחים סמוך לקרקע, והשכינה יורדת אז למטה מעשרה, ובכתבי האריז"ל כתוב, שזהו בסוד "איתתך גוצא גחין ולחיש לה" (על פי בבא מציעא נט עמוד א). וזהו מה שרצה הצדיק לרמוז ולהזכיר.

שיעור 4: מצווה מדליקה

רבי צדוק הכהן מלובלין, פרי צדיק לחנוכה, אות ד

הנרות הללו קודש הם. באבודרהם כתב שעל כן נקראו הנרות קודש מפני שהם זכר לנרות המקדש ובאמת גם הר"ן ז"ל כתב שמטעם זה אסור להשתמש לאורה שעשאוה כמנורה עיין שם. אך שם שייך שגזרו חכמים שלא להשתמש לאורן לזכר דנרות מקדש שנעשה בהם הנס אבל להיות נקרא הנרות קודש צריך ביאור מה ענינו להקרא קודש משום שהוא זכר למקדש. אך יש לומר על פי מה שכתב הרמב"ן (בהעלותך) על מה שאמרו במדרש רבה שאמרו לא לאהרן לגדולה מזו אתה מתוקן כו', הנרות לעולם כו'. ואף שידוע שבחורבן בית המקדש גם הנרות בטלין וכתב הרמב"ן שרמזו לנרות חנוכה שנוהג אף לאחר חורבן עיין שם. ודבריו צריכין ביאור מה נחמו בהדלקת נרות חנוכה שיהיה אף לאחר חורבן כיון שנוהג בכל ישראל ולא נעשה כלל על ידי אהרן ובניו...

ואנו מדליקין נר חנוכה להורות, כי ה' שוכן בתוך בני ישראל והוא המציל מעטים מיד רבים. והוא כהוראת אור המנורה שבמקדש להאיר כל העולם. ובא על ידי כח כהניך הקדושים וזהו שנאמר לאהרן לגדולה מזו אתה מתוקן כו', הנרות לעולם והוא מרמז על נרות חנוכה כמו שכתב הרמב"ן והנה כיון שיש בנרות חנוכה בחינת ההארה בלב כל אחד מישראל שהשם יתברך שוכן בלבם מן הדין שיקראו נרות חנוכה קודש.

אבל נרות חנוכה שמצותן כל החצי שעה ואז עושה פעולת ההארה בלב ישראל. שהשם יתברך שוכן בתוך בני ישראל כעין הארת אור המנורה שבמקדש. ואף שכבר נגמר פעולת האדם מצדו. אם כן עצם המצווה בלי פעולת האדם יש בכחה להאיר בלב ישראל קדושה כעין אור נרות המקדש ושפיר מן הדין להיות הנרות נקראים קודש בעצם מכח קל וחומר הנזכר. ומובן מה שכתב האבודרהם דכיון שהם כמנורה שבמקדש הנרות הללו קודש הם

ירחמיאל ישראל יצחק דנצינגר, ישמח ישראל, פרשת וירא (ניו יורק תשט"ז), עמ' כה ע"ב

להגיד שבחו של אהרון שלא שינה. ומה זה השבח שלא שינה מציווי הקב"ה? ואומר הק' מוהר"י זצלה"ה מוארקה פירוש שלא שינה, שלא ניכר בו שום שינוי והתפעלות בשעת הדלקת המנורה... ואמר בצחות לשונו הקדוש אולי היה מצווה הקב"ה מצוה זו להק"מ מברדיטשוב זלה"ה זי"ע היה משבר המנורה ושופך השמן זית לגודל ההתלהבות ממצווה זו.

ש"י זיין, סיפורי חסידים, חנוכה

כשהיה בנו של הצדיק ר' יצחק אייזיק מזידיטשוב סמוך על שלחן חותנו, הצדיק ר' אברהם מסטריטין, ראה שהותנו מאריך הרבה בשירות ותשבחות אחר הדלקת נר חנוכה, בכל לילה ולילה. תמה מאד על

אביו הצדיק שכל ההדלקה עם הברכות והמזמורים נגמרים אצלו במשך רבע שעה, ושאל אותו על כך. השיב לו אביו בחרדת קודש: באמת מעשה נסים הוא שבשעה שאני מברך על הנרות איני נשרף יחד עמהם, ואתה רוצה שאתעכב אצלם כמה שעות?

רבי לוי יצחק מברדיטשב, קדושת לוי עם ציונים והערות, דרושים לחנוכה, עמ' קנח

ברוך אתה ה' כו' להדליק נר חנוכה. הנה ידוע, שעיקר עבודת האדם בתפלה ובתורה ובמצות להתלהב נפשו ולבו לה' באהבה ותשוקה נפלאה על ידי התבוננות בגדלות ה' בהעמקת הדעת אז תתלהב נפשו לה' בעריבות מתיקות ידידות כו'. וכמו שידוע בענין שמחה של מצוה שהעיקר לעשות כל מצוה ומצוה באהבה ותשוקה גדולה ובהתלהבות עצומה. וזהו פירוש הברכה ברוך אתה ה' וכו' להדליק וכו', שאנו מברכים ומשבחים לה' אשר בחר בנו לעם סגולתו לעשות מצותיו בהדלקה ובהתלהבות עצומה כשלהבת העולה מאליה. אמנם לפעמים כאשר נתטמטם לבו ושכלו של אדם אשר אי אפשר לו לעשות המצוה בהתלהבות ותשוקה בשביל זה לא ימנע חס ושלום מלעשות המצוה אלא יעשה המצוה בהנחה גם בלי התלהבות

שיעור 5: לראות את הרמזים: הנרות של רבי נחמן

רבי נחמן מברסלב, ליקוטי מוהר"ן, ח"ב, קב

...ואמר לו רבנו, זכרונו לברכה, שמי שאינו ראוי לזה, כשמתפלל עם פונות הוא כמו כשוף, כי בכשוף נאמר: "לא תלמד לעשות" (דברים יח), ודרשו רבותינו, זכרונם לברכה (שבת עה, ראש השנה כד, סנהדרין סח): 'לא תלמד לעשות, אבל אתה למד להבין ולהורות'. כך הוא בענין הכונות להבדיל, שאין צריכין ללמד אותם כי אם להבין ולהורות, אבל לא לעשות עמהם, דהינו לכוונם בתפלה, מי שאינו ראוי לזה.

רבי נתן מנמירוב, חיי מוהר"ן, אות שסב

ושמעתי מפיו הקדוש שאמר, שרצה לעשות פרוש על העץ חיים, אך פרוש פשוט אינו נצרך, רק צריכין לומר תורה שיהיו פרוש, וכבר אמרתי כמה תורות השייכים לעץ חיים.

רבי נחמן מברסלב, ליקוטי מוהר"ן, ח"א, תורה נד

זאת התורה [=תורה נד] נאמרה בשבת חנכה. ואחר שאמר התורה הזאת אמר: אני אמרתי עתה, איך מדליקין נר חנכה, בחינת: 'לאמשכא משח רבות קדשא ולאדלקא בוצינא' (זהר), "שמן משחת קדש" (שמות ל), שהוא הדעת פידוע. הינו בחינת הגדלת הדעת הנ"ל שהוא בחינת זכרון הנ"ל; ולא באר יותר.

רבי נחמן מברסלב, ליקו"מ, ח"א, נד

ה' אלקי גדלת מאד הוד והדר לבשת עטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה (תהלים קד): כי צריכין לשמר מאד את הזכרון, שלא יפל לשכחה, בחינת מיתת הלב. ועקר הזכרון הוא לזכר תמיד בעלמא דאתי, שלא יהיה בדעתו, חס ושלוש, שאין עולם אלא אחד. ועל ידי מה שמדבק מחשבתו בעלמא דאתי, על ידי זה נעשה יחוד ה' אלקי... כי כל העולם הזה, הוא התלבשות מדרגות התחתונות של הקדשה, הינו בחינת רגלין של הקדשה, בבחינת (ישעיה סו) "והארץ הדם רגלי". ... וכל יום יש בו מחשבה דבור ומעשה, והקדוש ברוך הוא מצמצם אלקותו מאין סוף עד אין תכלית. עד נקדת המרזו של עולם הגשמי שעומד עליו, ומזמין לו לכל אדם מחשבה דבור ומעשה, לפי היום ולפי האדם ולפי המקום. ומלביש לו בזאת המחשבה דבור ומעשה שמזמין לו רמזים כדי לקרבו לעבודתו. בכך צריך להעמיק מחשבתו בזה, ולהגדיל בינתו, ולהבין מהו הרמזות בפרטיות, שמלבש בזאת המחשבה דבור ומעשה של זה היום, שהזמין לו השם יתברך. הן מלאכה או משא ומתן, וכל מה שמזמין לו השם יתברך. והמון עם, שאין להם זה השכל להעמיק בכל זה, להבין הרמזים כנ"ל. נעשה אצלם כל זה ממילא, על ידי שנה, וציצית, ותפלין, ותורה, ותפלה, ומשא ומתן: כי השנה, היא בחינת לאדבקה מחשבתא

בְּעֶלְמָא דְאֵתִי בְּכָלֵיּוֹת כֻּנ"ל, בְּחֵינֵת ה' אֱלֹקֵי הַנ"ל. כִּי בְשַׁעֲת שְׁנָה, הַנְּשֻׁמָּה עוֹלָה לְעֶלְמָא דְאֵתִי. וְצִיצִית וּתְפִלִּין, הֵם בְּחֵינֵת: "גְּדִלְתָּ מְאֹד". כִּי תִפְלִין, הֵם בְּחֵינֵת הַגְּדִלְתָּ הַשֶּׁכֶל הַנ"ל. (כִּי תִפְלִין, הֵם בְּחֵינֵת הַמִּחִין פִּידוּעַ, הֵינּוּ בְּחֵינֵת הַגְּדִלְתָּ הַשֶּׁכֶל לְהַבִּין כָּל הַרְמֻזִים שְׁמֻרְמֻז לֹא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם כֻּנ"ל). וְצִיצִית, הוּא בְּחֵינֵת הַצְּמֻצוּם הַנ"ל, שֶׁהוּא בְּחֵינֵת מְאֹד הַנ"ל